

Ihesi

Euskal Herria ezagutuz

**TESTUAK ETA ARGAZKIAK:
JON GONZALO / LANDER GARRO**

1843. urtean, Victor Hugo idazle frantziarra lihuratuta gelditu zen Pasaiako badiaren edertasunarekin. Bi mende geroago gauza asko aldatu dira, baina Pasaiako badiak xarma berezia izaten jarraitzen du. Portuko zatarkeria eta naturaren edertasuna nahasten ditu, zein baino zein ikusgarriago. Pasaiako badiako sekretu guztiak ezagutzeko itsasontzi gainean honako txango hau egitea proposatzen dizuegu.

Pasaiako badia (Gipuzkoa)

Natura eta industria elkarrizketan

Pasai Donibaneko ontzirelekuan hasiko da gure txangoa –Pasai San Pedrorra doan ontzia ateratzen den leku berean–. Marrajo II.a ontzia astean bitan ateratzen da bertatik, eta Pasaiako portua eta badia ezagutzeko aukera bikaina eskaintzen du ordubeteko txangoan. Ignacio Berrotaranen gidaritzapean, Pasai Donibanetik Pasai San Pedrorra abiatuko gara. Pasai San Pedron arrantzaz-portua dago, eta arrantza-ontziak nonahi ikus daitezke. Asturias, Galizia, Portugal... Kantauriko ia txoko guztietatik etorritako itsasontziak dira. San Pedroko kaian atsedean hartzen dute, astebete edo hamabost egun itsasoan pasa eta gero. Arrain tona asko ekartzen dituzte, eta arrain horiek guztiak San Pedroko arrain biltegian edo lonjan jartzen dira salgai. Arrain freskoa nahi duenak goizero du erosteko aukera San Pedroko lonjan.

Dekadentziaren enkantua

San Pedro atzean utzi eta Trintxerpera eramango gaitu Marrajo II.ak. Pasaiako Portuak duen eremu dekadentea da Trintxerpe. Ontzi herdoilduak, gasoleo usaina... Nahiko eremu zatarra dela ezin da ukatu, baina gainbehera puntu horrek xarma berezia ematen dio. Gainera, Pasaiako portuko bakailao-ontziak bertan egoten dira, eta ontzi hauen handitasuna ikustea beti da ikusgarria. Behin handitasuna aipatzen hasita, ordea, kargaontziak dira Pasaiako portuko itsasontzi deigarrienak; Pasai-Antxoko eremuan egoten dira, garabien azpiko aldean. Dozenaka tona txatarra ekartzen dituzte portura. Kargaontziak kargatuta dauden ala ez jakitea oso erraza da. Normalean, bi kolorez pintatzen dituzte, goiko aldea kolore batez eta azpiko aldea beste batez. Txatarraz kargatuta daudenean, beheko aldea

itsasoan hondoratzen da eta kolore bakarra ikusten zaie; hutsik daudenean, berriz, bi koloreak ikusten zaizkie.

Marrajo II.ean kargaontzien ondotik pasatzea zirrargarria da, ontzi hauen handitasunak txiki-txiki uzten baitu bere ondotik pasatzen den edozer edo edonor. Garabiek txatarra tonak ateratzen dituzte kargaontzietatik eta txatarra-mendiak egiten dituzte. Belar metak bailiran, ohikoa da Pasaiako portua txatarra mendiez beteta ikustea. Portuan pila-tzen den txatarra birziklatu egiten

dute normalean: burdin xaflak egiten dituzte. Kamioietan kargatu eta Euskal Herriko hainbat enpresetara eramaten dituzte burdin xafla hauek. Kargaontzien ondoan atoiontziak daude beti. Ontzi txiki hauen lana ezinbestekoa da Pasaiako portuan. Portura sartzen den itsasontzi oro euren “aparkalekuraino” eramaten dute, ez baita erraza Pasaiako portuan sartzea. Pasaiako badia oso estua da eta atoiontziek gidari lana egiten dute. Nondik eta nola sartu (eta atera) behar duten azaltzen diete kargaontzietatik.

Berrotaran anaiak

Pasaiako portuak eta badiak dituen sekretu guztiak ezagutu nahi badituzue Berrotaran anaiengana jo behar duzue. Bi anai hauek hainbat urte daramatzate Pasaiako badien barrena itsas-ibilaldiak eskaintzen. Ignacio Berrotaranen gidaritzapean, Marrajo II. ontzian egiten dituzte txangoak. Adin eta mota guztietako herritarrei bideratutako zerbitzua da: turistak, ikastoletako haurrak, erretiratu taldeak... Astean bitan egiten dituzte txangoak, asteartetan eta ostegunetan. Dena den, alde aurretik deituz gero bestelako egun edo ordutegi bat zehaztu daiteke. Xehetasun gehiago nahi badituzue hauek dira Berrotaran anaien telefonoak: 943.51.79.27 edo 943.51.73.42. Sakeleko telefonoa ere badute: 630.44.88.13.

Garabiek txatarra tonak ateratzen dituzte kargaontzietatik.

Harrizko etxeak, koloretako balkoiak, terrazadun jatetxeak... Pasai Donibane da badiako txokorik politena.

Kargaontzi eta garabien eremua atzean utzi eta Pasaiako portuak Lezon duen zonaldera iritsiko gara. Lezora iristen dira itsasontziz Euskal Herriko kontzesionarioetan eros ditzakegun auto gehientsuenak. Lezon dagoen aparkalekua Euskal Herriko handienetakoa da, 10.000

Naturak protagonismoa berreskuratzen du badiaren kanpoko aldean

auto baino gehiago sartzen baitira. Ingalaterratik datorren itsasontzi batek ekartzen ditu; etortzen den aldiro 2.600 auto utzita alde egiten du. Halaber, Pasaiako portuko Lezoko eremuan ohikoa da dragaontziak ikustea. Oiartzun ibaia eremu honetan itsasoratzen da, eta lokatz eta zikinkeria asko isurtzen ditu badiara. Dragaontziek lokatza garbitzen dute,

bestelako ontziek normaltasunez nabiga dezaten.

Lezotik Pasai Donibane aldera abiatuko gara berriro ere, eta parez pare zentral termikoarekin topatuko gara. Ia ezinezkoa da ez ikustea, ke beltza uneoro botatzen duen tximinoa erraldoia baitu alboan. Kutsadura dela eta polemika iturri izan da askotan, baina lanean jarraitzen du oraindik ere. Pasai Donibanera gerturatzaren garen heinean, paisai ederragoa ikusiko dugu. Lehenik eta behin, ontziola berrien handitasuna, eta ondoren ontziola zaharren txikitasuna. Belaontziak, txipiroi-ontziak, harrizko etxeak, koloretako balkoiak, terrazadun jatetxeak... Pasai Donibane da badiako txokorik ederrena.

Abandonatutako gaztelua

Pasai Donibane alderik alde erakutsi eta gero badiaren kanpoko aldera eramango gaitu Marrajo II.ak. Berehala, Santa Isabel gaztelua ikusiko

dugu eskuinaldean. Ingurune pribilegiatuan eraiki zuten, baina aspaldian abandonatua dago. Ezin dugu gauza bera esan gaztelu ondoan dagoen Kalaburtza hondartzaz. Pasaiako badiaren dagoen hondartza bakarra da, eta azken urtetan hondartza birgaitu eta berreskuratzeko lan handia egin dute herritarrek. Urtero, uda iristea-rekin batera, urtean zehar pilatzen den zikinkeria guztia garbitzen dute, eta hondartzaz gozatzeko aukera eskaintzen diete udako bizilagun eta turistei.

Kalaburtza begiztatu eta gero, Pasaiako badiaren sarrera-irteerara iritsiko gara. Badiaren alde bietan, arroken ondoan, itsasargi bana dago. Jaizkibel mendiaren goiko aldean, berriz, semaforoa. Portura sartzen diren itsasontzientzako "trafiko seinaleak" dira. Oso sarrera-irteera estua du Pasaiako portuak, eta seinale hauek guztiak beharrezkoak dira. Pasai Donibaneko aldean dagoen

Victor Hugo Etxea

Alpes et Pyrénées liburuan azaltzen duen bezala, Victor Hugo idazle frantziarra Uli mendian barrena iritsi zen Pasai San Pedrorra 1843. urtean. Herriko ontzirelekuan batelerak aurkitu zituen, eta euren laguntzaz Pasai Donibanera pasa zen ontzi gainean. Pasai Donibane zapaldu bezain pronto liluratuta gelditu zen herriaren edertasunarekin, eta hilabete batzuk bertan gelditzea erabaki zuen. Gaur egun, Victor Hugoren bizilekua izan zen etxea museo bat da, eta bertan

idazlearen bizimoduari buruzko xehetasunak ematen dira. Halaber, XIX. mendeko Pasaiako bizimoduaren ezaugarriak erakusten ditu museoak. Victor Hugo Etxea Pasai Donibaneko bihotzean dago —herriak duen kale bakarraren bigarren arkupean, edo San Pedrorra joateko ontzia hartzen den moilaren ondoan—. Astelehenetik igandera dago zabalik eta bisita gidatuak aldeztuak dira.

Telefonoa: 943.34.15.56.

Arrain freskoa nahi duenak goizero du erosteko aukera San Pedroko lonjan.

DANI BLANCO

itsasargiaren ondotik aterako gara itsas zabalera. Olatuen erreinuan gaude, eta Marrajo II.a ontzia gero eta gehiago mugituko da; gora eta behera, olatuen menpean. Ziur aski, makina bat txipiroi-ontzi ikusiko ditugu inguruan. Ontzi bakoitzaren barruan arrantzale bana, txipiroi gehiago nork harrapatuko lehian.

Itsaslabarrari so

Itsas-zabaletik Jaizkibelgo itsaslabarra ikustea txango honek eskaintzen duen plazer handienetako bat da. Arroken handitasuna, olatuen aparra, haizearen indarra... Hemen ez dago txatarra mendirik, garabiarik edo kargaontzirik... Naturak protagonismoa berreskuratzen du badiaren kanpoko aldean. Arroken gainean

hegaztiak pausatzen dira, kaiok. Badiaren barruko aldean, berriz, ubarroiak dira nagusi. Hegazti beltz hauek garabien esku luzeetan pausatzea nahiago dute.

Olatuen gorabeherekin zorabiatzen hasi aurretik, Marrajo II.a badiaren barruko aldera itzuliko da berriro. Pasai Donibaneko ontziralekura bidean, lasai-lasai egingo ditu azken metroak. Itsas-txangoak eskaini dizkigun sentsazioak eta emozioak gogoratzeko unea da. Izan ere, Pasaiako badiaren sekretuak ezagutzeak sentsazio eta emozio asko sortzen ditu. Itsasontzitik atera eta Pasai Donibaneko lurra zapaltzen dugunean, Victor Hugok orain dela bi mende sentitutako gauza bera sentituko dugu: lilura. ■

Pasaiako badia.

Zure mendiko erosketak ondo lotu

Euskal Herriko denda-katerik handiena kulturazko aisian. **Adituak** gara, baita **bidaia** eta **mendi** gaietan ere. Bisita itzazu gure saltoki espezializatuak Bilboko elkar ZAZPIKALE eta Donostian elkar FERMIN CALBETON, 30. **Mapa, gida, kartografia, liburu teknikoak...** aukerarik zabalena.

